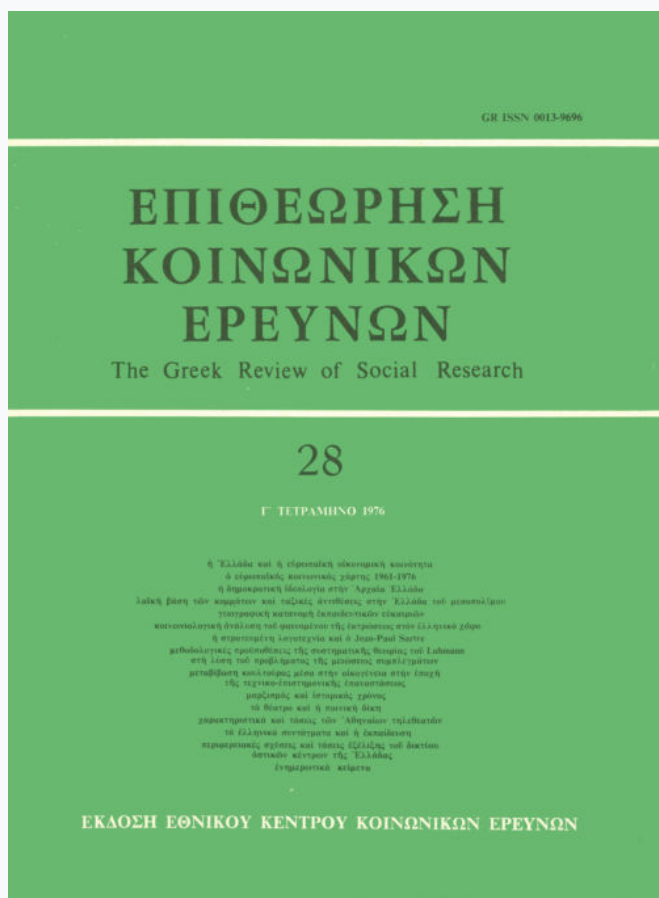

The Greek Review of Social Research

Vol 28 (1976)

28 Γ'

Hugo F. Reading, A dictionary of the social sciences

Ελένη Παπαχρίστου

doi: [10.12681/grsr.359](https://doi.org/10.12681/grsr.359)

Copyright © 1976, Ελένη Παπαχρίστου

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Παπαχρίστου Ε. (1976). Hugo F. Reading, A dictionary of the social sciences. *The Greek Review of Social Research*, 28, 413. <https://doi.org/10.12681/grsr.359>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Υποδείξεις βασικής βιβλιογραφίας

Hans Paul Bahrdt, *Die moderne Gross-Stadt: Soziologische Überlegungen zum Städtebau*, Hamburg 1961.—Charles Bettelheim/Suzanne Frère, *Une ville française moyenne: Auxerre en 1950—Étude de structure sociale et urbaine*, Paris 1950.—Ernest W. Burgess (Ed.), *The Urban Community*, Chicago 1925.—P.-H. Chombart de Lauve, *Des hommes et des villes*, Paris 1965.—Walter Christaller, *Die zentralen Orte in Süddeutschland*, Jena 1933.—Max Horkheimer/Th. W. Adorno, *Gemeindestudien*, in: *Soziologische Exkurse* (=Frankfurter Beiträge zur Soziologie, Ed. Th. W. Adorno und Walter Dirks, N. 4), Frankfurt/Main 1956 pp. 133-150.—Elisabeth Lauschmann, *Grundlagen einer Theorie der Regionalpolitik*, Hannover² 1973.—Institut für Sozialforschung, «Sozialforschung, empirische», in: E. v. Beckerath u.a. (Ed.), *Handwörterbuch der Sozialwissenschaften*, Stuttgart/Tübingen/Göttingen 1954.—Henri Lefebvre, *Le droit à la ville*, Paris 1965.—August Lösch, *Die räumliche Ordnung der Wirtschaft*, Stuttgart 3. Aufl. 1962.—Robert S. Lynd and Helen M. Lynd, *Middletown — A Study in Contemporary American Culture*, New York 1929.—Τὸν ἴδιον, *Middletown in Transition — A Study in Cultural Conflicts*, New York 1937.—G. Olsson, «Central Place Systems, Spatial Interaction, and Stochastic Processes», in: *Papers of the Regional Sciences Association*, Vol. XVIII (1967).—Robert Ezra Park, «Human Ecology», in: *American Journal of Sociology*, Vol. XLII (1936), pp. 1-15.—Elisabeth Pfeil, *Gross-Stadt-Forschung — Fragestellungen, Verfahrensweisen und Ergebnisse einer Wissenschaft*, Bremen 1950.—Leonard Reissman, *The Urban Process—Cities in Industrial Societies*, New York 1964 (1970).—Svend Riemer, *The Modern City*, New York 1952.—Georg Simmel, *Die Gross-Städte und das Geistesleben*, in: Theodor Petermann (Ed.), *Die Gross-Stadt*, Leipzig 1903.—Werner Sombart, «Städtische Siedlung», in: Alfred Vierkandt (Ed.), *Handwörterbuch der Soziologie*, Stuttgart 1931.—Maurice R. Stein, *The Eclipse of Community — An Interpretation of American Studies* (1960), Expanded Edition: Princeton 1972.—Max Weber, *Die Stadt* (1921), ἐνσωματωμένο ὡς ὄγδοο τμήμα τῆς «Κοινωνιολογίας τῆς ἐξουσίας» στὸ: M.W., *Wirtschaft und Gesellschaft* (Ed. Johannes Winckelmann) 2. Halbband, Tübingen 1956, pp. 735-822.—Louis Wirth, «Urbanism as a Way of Life», in: *American Journal of Sociology*, Vol. XLIV (1938), pp. 1-24.—Τὸν ἴδιον «Human Ecology», in: *American Journal of Sociology*, Vol. L (1945), pp. 483-488.

παρουσίαση βιβλίου

Hugo F. Reading, *A Dictionary of the Social Sciences*, Sociologia Publications, Athens—London, 1976, σελ. 231.

Δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία πὺς ἔνα λεξικό γιὰ τοὺς ὅρους, πὺς χρησιμοποιοῦνται στὶς κοινωνικὲς ἐπιστῆμες, εἶναι πάντοτε χρήσιμο. Ὁ μεγάλος ἀριθμὸς ὁρὸν μετ' πολυσμάντο νόημα, καθὼς καὶ ἡ σχετικὴ εὐκολία, μὲ τὴν ὁποία δημιουργοῦνται καινούργιοι, ἀναγκάζουν ἀκόμη καὶ τὸν εἰδικευμένο κοινωνικὸ ἐπιστήμονα νὰ προσφεύγει σὲ τέτοιου εἴδους λεξικά.

Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῇ, τὸ Λεξικὸ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Hugo Reading εἶναι, ἀσφαλὲς ἐμπρόσδεκτο· παρουσιάζει ἄλλωστε πολλὰ θετικὰ σημεῖα: ὁ μεγάλος ἀριθμὸς (7.500) τὸν ὁρὸν, πὺς ἐπεξηγοῦνται, ἐξαντλεῖ σχε-

δὸν τὴν ὁρολογία τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ἀν καὶ ἡ ἀπουσία γλωσσολογικῶν (ὅπως καὶ οἰκονομικῶν) ὁρὸν γίνεται αἰσθητὴ. Ἡ συντομία μὲ τὴν ὁποία συνήθως ἀποδίδεται ἡ σημασία τῶν ὁρὸν, καθιστᾷ τὸ λεξικὸ εὐχρηστο. Ἡ παράθεση τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέα, πὺς ἔχει συνδεθεῖ μὲ κάποιον ὁρο, εἶναι ἐξαιρετικὰ εὐστοχῇ πρωτοβουλία. Τέλος, τὶς περισσότερες τουλάχιστο φορές, ἡ ἐρμηνεία εἶναι σαφής, περιεκτικὴ καὶ σωστή. (Βλ.π., γιὰ παράδειγμα, τὴν ἀπόδοση τῶν ὁρὸν Acculturation, Elite, Integration, Interview, Leisure, Role, Statut.)

Τὰ προτερήματα αὐτὰ τοῦ λεξικοῦ τοῦ H.R. δὲν ἀποκλείουν βέβαια τὶς ἀτέλειες, ἀναπόφευκτες ἴσως σὲ ἐργασίες πὺς συνήθως ἀπαιτοῦν συλλογικὴ προσπάθεια καὶ συμβολὴ πολλῶν ἐπιστημῶν.

Ἡ παράλειψη, ἰδιαίτερα, λίγων ἀλλὰ σημαντικῶν ὁρὸν δημιουργεῖ ὀρισμένους ἀπορίες· ἀναφερόμαστε στὴν ἀπουσία τῶν ὁρὸν, Anarchism, Capitalism, Communism, Intelligentsia, Liberalism, Marxism, Socialism, Utopia, πὺς ὁποσδήποτε ἀπαντᾷται συχνὰ σὲ βιβλία κοινωνικῶν ἐπιστημῶν καὶ, κυρίως, σὲ ἐργα πολιτικῆς ἐπιστήμης. Ἐρωτηματικὰ γεννιᾶνται ἀκόμη γιὰ τὸ ὅτι δὲν ἀναφέρονται μερικοὶ συγγραφεῖς σὲ ὅρους ὁρὸν ἡ ἀπουσία τοὺς προκαλεῖ ἐκπλήξη. Ἀναφερόμε, ἐνδεκτικὰ, τὴν παράλειψη τοῦ Th. Adorno στὸν ὁρο Authoritarian Personality (ἀν καὶ ἔχει συνδέσει τὸ ὄνομα τοῦ μετ' τὴν τόσο γνωστὴν ἐμπειρικὴ ἔρευνα γιὰ τὴν αὐταρχικὴ προσηλικότητα), τοῦ A. Kardiner στὸν ὁρο Structure Personality Basic, τοῦ G. Lukacs στὸν ὁρο Reification, τοῦ K. Mannheim στὸν ὁρο Ideology ἢ, τουλάχιστο, στὸν ὁρο Sociology of Knowledge (μὰ καὶ ὁ ὁρος Ὑποταλὴ ἐκλείπει), τοῦ K. Marx τοὺς ὁρους Alienation, Bureaucracy, Social Class, Superstructure—Substructure (οὔτε, ἄλλωστε, πούθενά ἄλλου), τοῦ J. Meynaud στὸν ὁρο Group Pressure, τοῦ W. F. Ogburn στὸν ὁρο Cultural Lag, τοῦ E. A. Ross στὸν ὁρο Social Control, τοῦ G. De Tarde στὸν ὁρο Imitation. Ἀπὸ τοὺς ὀρισμοὺς τῆς Κοινωνιολογίας λείπει ὁ περίφημος ὀρισμὸς τοῦ Max Weber («ὀνομάζουμε Κοινωνιολογία...μια ἐπιστήμη, πὺς προτιθέται νὰ κατανοήσῃ τὴν κοινωνικὴ δραστηριότητα...»). M. Weber, *Économie et Société*, γαλλ. μετάφραση, Plon, 1971, σελ. 4), ἐνδὲ σὲ ἄλλες περιπτώσεις ἡ ἀναφορὰ τοῦ συγγραφέα σὲ ἄλλο σημεῖο ἀπὸ ἐκεῖνο πὺς εὐλόγα θὰ περιέμενε κανεῖς, δυσχεραίνει τὸν ἀναγνώστη· ἐπιστημολογούμε, ἐνδεκτικὰ, τὴν μείναι τοῦ E. Durkheim ὅχι στὸν ὁρο Anomie, ἀλλὰ στὸν ὁρο Suicide Anomie, τοῦ R. Linton στὸν ὁρο Personality Status καὶ ὅχι στὸν ὁρο Structure Personality Basic ἢ, τέλος, τοῦ Max Weber ὅχι στὸν ὁρο Charisma, ἀλλὰ στὸν ὁρο Action Charismatic. Ἡ ἀτέλεια δὲν εἶναι βέβαια πολὺ μεγάλη, ἀλλὰ ὑπάρχει ὁποσδήποτε κίνδυνος νὰ ἀποπροσανατολιστεῖ ὁ λιγότερο κατατοπισμένος ἀναγνώστης.

Θὰ πρέπει, ἀκόμη, νὰ ἀναφερθεῖ μιά κάποια ἀσάφεια στὴν ἐπεξήγηση μερικῶν ὁρὸν, ὅπως Charisma routinised, Referendum—Plebiscite (ὅπου δὲν τονίζεται καθόλου ὁ προσωπικὸς χαρακτήρας τοῦ Plebiscite, βλ.π., M. Duverger, *Institutions Politiques*, PUF, 1966, σελ. 229), Reification, Superstructure—Substructure.

Ἀναμφιβόλως, ἡ ἐργασία τοῦ H.R. ἔχει γίνει μὲ ἐδυνάμειση καὶ στὸ σύνολό της εἶναι χρήσιμη. Θὰ ἐπιθυμοῦσε βέβαια κανεῖς νὰ μὴν ὑπῆρχαν ὀρισμένες βασικὲς παραλείψεις, γεγονόσ πὺς θὰ ἐνίσχυσε τὴν πληρότητα καὶ, κυρίως, τὴν ἀντικειμενικότητα τῆς προσπάθειας.

ΕΛΕΝΗ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΥ